

เขียนโดย...ด้วย

▶ บรรณาธิการ : อภิชาติ ศรีสอาด
▶ เรียบเรียง : จันทรา อยู่สุวรรณ

สวนมะนาว-มะกรูด

ประยุกต์ ตามแนวทาง

“รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี”

- ▶ มะนาวในวงบ่อซีเมนต์เป้าหมาย...ทำนอกฤดูอย่างแม่นยำ
- ▶ มะกรูดตัดใบระยะชิดเป้าหมาย...เพิ่มผลผลิตสูงสุดบนพื้นที่น้อย

เคล็ดลับ
จากครูสู่ศิษย์
ต่อยอด
เงินล้าน

สัมภาษณ์พิเศษ...ผลงาน

10 ผู้ลงมือปลูก...มะนาวในวงบ่อซีเมนต์
& มะกรูดตัดใบระยะชิด
ตามแนวทาง...รศ.ดร.รวี เสรฐภักดี

กมล เชียงฉิน และ ชัยณรงค์ สุวรรณธรรมมี เผยสูตร 1-4-7 ช่วยป้องกันโรค-แมลงระบาด

“คุณกมล เชียงฉิน และคุณชัยณรงค์ สุวรรณธรรมมี ลูกพี่ลูกน้องจาก
สวนมะกรูดตกใบแถวนครปฐม เพาะกรรมวิธีปลูกมะกรูดระยะชิดให้ได้ผล ต้องเดิน
ตามแนวทางท่านอาจารย์ ดร.รวิ เสรฐภักดิ์ ปรมาจารย์ด้านมะกรูดมะนาว เพาะ
สูตร 1-4-7 ทำให้ถูกหลักตรองสูตรช่วยกำจัดโรคและศัตรูพืชได้ผลยอดเยี่ยม”

เปิดบ้านมะกรูดตกใบระยะชิด

มะกรูดนอกจากจะนำมาปรุงแต่งรสชาติของอาหารได้แล้ว ยังสามารถจะแปรรูปได้หลาย
อย่างรวมทั้งจะปลูกเป็นอาชีพเสริม หรืออาชีพหลักของเกษตรกรได้เลยทีเดียว ซึ่งในปัจจุบันกระแส
การตอบรับมะกรูดตกใบค่อนข้างจะมาแรง โดยช่องทางการตลาดนั้นไปได้ไกลราคาขึ้นลงไม่ผันผวน
มากเหมือนกับมะนาว วันนี้ผู้เขียนได้เข้ามาขอ
ความรู้จากคุณกมล เชียงฉิน และคุณชัยณรงค์

คุณกมล เชียงฉิน

คุณชัยณรงค์ สุวรรณธรรมมี

กำแพงแสน โดยความรู้นี้ได้ถูกถ่ายทอดจาก
ท่าน รศ.ดร.รวี เสริมศักดิ์ ช่วงแรกผมคิดจะ
ปลูกมะนาวมากกว่ามะกรูดแต่ที่นี้ได้สังเกตเห็น
ช่องทางด้านการตลาดแล้วว่าตลาดมะกรูดนั้น
อนาคตสดใส จนปัจจุบันได้ก่อตั้งเป็นชมรมผู้
ปลูกมะกรูดตัดใบเพื่อการค้า เป็นที่เรียบร้อยแล้ว
ฉะนั้นศักยภาพในเรื่องของราคานั้นจะมีความ
มั่นคงและยั่งยืนแน่นอน”

ระบบน้ำ

สุวรรณธรรมมี โดยช่วงแรกที่ชัยณรงค์เล่า
ให้ฟังว่า “ผมได้ชักชวนคุณกมล ซึ่งเป็นลูกพี่
ลูกน้องกันเข้าไปฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการ
ผลิตมะนาวนอกฤดูและการผลิตใบมะกรูด
เชิงการค้า ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาไม้ผลเขตร
ร้อน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต

วิธีการคลุมพลาสติกสีดำ
เพื่อป้องกันหญ้า ปลูกระยะแถวคู่

ปลูกระยะแถวคู่แบบแถวเดี่ยวไม่คลุมแปลง

แปลง 1.5 เมตร ระยะปลูกห่างระหว่างต้น 50 เซนติเมตร ปลูกระยะแถวคู่ การใช้ระยะปลูกที่ห่างกว่านี้ไม่มีความจำเป็นเนื่องจากการผลิตใบมะกรูดต้องอาศัยกรรมวิธีในการตัดแต่ง ซึ่งเท่ากับเป็นการควบคุมขนาดพุ่มต้นพร้อมกันด้วย กิ่งพันธุ์สามารถใช้ต้นพันธุ์ที่ขยายพันธุ์จากการเพาะเมล็ด กิ่งปักชำ หรือกิ่งตอนก็ได้ แต่ต้นพันธุ์มะกรูดที่จะนำมาใช้ปลูกจะต้องปลอดจาก

ปลูกระยะแถวคู่แบบแถวเดี่ยวไม่คลุมแปลง

เริ่มเข้าเรื่องมะกรูดอย่างเต็มรูปแบบ คุณกมลและคุณชัยณรงค์จึงช่วยกันเผยกลเม็ดเคล็ดลับไม่ลับให้ฟังโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพพื้นที่ปลูกต้นมะกรูดต้องมีการระบายน้ำที่ดี น้ำไม่ท่วมขัง มีระดับ pH 5.5-7.0 ดินมีอินทรีย์วัตถุสูง เนื่องจากระยะปลูกมะกรูดมีความสัมพันธ์กับการเตรียมแปลงและจำนวนต้นปลูก ความกว้างของแปลงปลูก 1 เมตร ยกกระดานความสูงของแปลงประมาณ 20-25 เซนติเมตร ความห่างระหว่างจุดกึ่งกลางของ

ช่วงแตกใบอ่อน

ช่วงออกดอก

โรคแคงเกอร์ หากโรคแพร่ระบาด เข้าไปในแปลงปลูกแล้ว ก็ยากที่จะ กำจัดได้และมีปัญหาต่อการส่งออก

วิธีการปลูก

ควรปลูกด้วยกิ่ง ตอน ก่อนจะปลูกควรนำปุ๋ยคอกมา ใส่ผสมกับดิน เพื่อให้ดินมีอาหาร อุดมสมบูรณ์ดี จากนั้นใช้พลาสติก สีดำคลุมให้มีร่องเพื่อป้องกัน หญ้าไม่ให้ขึ้นจากนั้นเจาะหลุม ปลูกให้มีขนาด กว้างxยาวxลึก ประมาณ 1 หน้าจอบ ก่อนที่จะ วางกิ่งพันธุ์มะกรูดลงปลูกในหลุม ให้ร่องกันหลุมด้วยปุ๋ยหมัก 1 กำมือต้นมะกรูดจะสามารถตั้งตัวหลัง จากปลูกไปได้ประมาณ 1 เดือน ให้ใช้ปุ๋ยคอกเก่า (ขี้วัวเก่า) ใส่ให้ กับต้นมะกรูด แต่ให้ใส่ห่างจาก โคนต้นสัก 1 คืบ ถ้าเป็นช่วงฤดู แล้งให้นำเปลือกถั่วเขียวมาคลุม โคนต้น อย่าให้ติดโคนต้นเช่นกัน ปุ๋ยที่ใส่ไปจะกระตุ้นการแตกยอด ให้เร็วขึ้น

การปฏิบัติดูแลรักษา การให้น้ำ ในระยะที่ปลูกมะกรูดใหม่ๆ ต้องหมั่นรดน้ำให้ความชุ่มชื้น จะทำให้พืชตั้งตัวได้เร็ว แต่ก้ให้อ่อนกึ่งอ่อนดี การใส่ปุ๋ย ควรใส่ปุ๋ยเพิ่มธาตุอาหารให้พืชเป็นครั้งคราว ปุ๋ยที่ใช้ในสวนมะกรูดจะเป็นสูตรโยกหน้า คือเป็นปุ๋ยที่มีตัวเลขข้างหน้าสูงๆ คือ 21-7-14 ใช้ในปริมาณ 1 ช้อนชา โรยรอบโคนต้นไม้ใส่ทุก 7-15 วัน

วิธีตัดใบเพื่อนำไปขาย ให้เลือกตัดกิ่งที่ยาวๆ คล้ายกับเรตตัดแต่งกิ่ง เพียงแต่ต้องตัดให้ยาวไว้ ไม่ต้องตัดซอยสั้น หรือให้กิ่งตัดมีความยาว 1 ไม้บรรทัด ส่วนต้นมะกรูดให้แต่งซอยสั้น ทำเพื่อเป็นการพักต้นไปเลยหลังจากนั้นนำมามัดเป็นกำๆ 1 กำ มีอยู่ 7-8 กิ่ง เมื่อเก็บผลผลิตที่ต้องการหมดคงเหลือแต่ต้นมะกรูด จะพักต้นไว้ประมาณ 4 เดือน เพื่อได้บำรุงต้นให้แตกกิ่งก้านออกมาอีก

การตลาดและการจำหน่าย

“สำหรับทางด้านการตลาดที่สวนจะตัดขายทั้งใบและกิ่ง กิ่งจะตัดให้มีความยาวอยู่ที่ 1 ไม้บรรทัด (30 เซนติเมตร) มัดรวมเป็น 1 ท่อให้ได้ 1 กิโลกรัม ราคาขายจะอยู่ที่ 25-50 บาท (ส่งถึงมือแม่ค้า) ส่วนใบก็จะคัดใบแก่เขียวเป็นมัน ไม่มีตำหนิ หรือมีน้อย จัดใส่ท่อ ท่อละ 1 กิโลกรัมเช่นกัน ราคาขายจะสูงกว่าขายเป็นกิ่งเท่าตัวราคาประมาณ 50-100 บาท (ส่งถึงมือแม่ค้า) ตลาดที่ขายส่งส่วนใหญ่จะเป็นตลาดปฐมมงคล ตลาดศรีเมือง เป็นต้น คุณชัยณรงค์กล่าวทิ้งท้าย

* หมายเหตุ ! ราคาขายตามท้องตลาดจะผันผวนไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับภูมิภาคนั้นๆ และราคากลางของตลาด

ผู้อ่านหรือเกษตรกรท่านใดสนใจสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ คุณกมล เชียงจีน บ้านเลขที่ 245 ถนนหน้าพระตำบลดงหวายจรเข้ อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทร. 082-346-9369 และคุณชัยณรงค์ สุวรรณธรรมมี บ้านเลขที่ 10/1 ม.7 ตำบลหนองคูหลือม อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทร. 081-172-7288

ปฏิวดี ทองทวี

เผยชมร่องปลูกฟูกช่วยบําบัดรากเน่า-โคนเน่า
สูตร รศ.ดร.รวี เสงฐภักดิ์

“คุณปฏิวดี ทองทวี หนุ่มน้อยจาก จังหวัดบุรีรัมย์ เผยการปลูกมะกรูดตัดใบ ให้ได้ดีควรทำดินให้ดีอุดมสมบูรณ์เสียก่อน เมื่อดินดีผลผลิตก็จะดีตามไปด้วย พร้อมแนะปลูกแบบยกร่องขึ้นลูกฟูกช่วยให้รากไม่เน่าโคนไม่เน่า สูตร รศ.ดร.รวี เสงฐภักดิ์ ผลผลิตมีคุณภาพตลาดต้องการ”

หันหลังให้กับงานประจำ

คุณปฏิวดี ทองทวี หนุ่มจากบุรีรัมย์ที่ทำงานประจำเพื่อมาจับงานเกษตรอย่างเต็มตัว อดีตที่ผ่านมามีโอกาสไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องอาชีพการงาน มี

เทคนิคการปลูกมะกรูด กิ่งใบ

คุณปวิวัติได้บอก
ว่า การผลิตใบมะกรูดเชิง
การค้า จึงมุ่งเน้นเฉพาะ
การเจริญเติบโตด้านกิ่ง
ใบเป็นหลัก การตัดแต่ง
เป็นการกระตุ้นให้มีการ
ผลิตและยังส่งเสริมใน
ด้านการเจริญเติบโตทาง

แคเงินหมื่นใช้ไปวันๆ ไม่เหลือเก็บ สะหาช่อง
ทางการทำมหากินที่ดีขึ้น จนสุดท้ายโชคชะตาก็
เข้าข้างได้พบกับการปลูกมะกรูดทำเงิน โดยเล่า
ให้เราฟังว่า

“จากพนักงานบริษัทเอกชนแห่งหนึ่งที่มี
ใจใฝ่ในด้านการเกษตร ช่วงเวลาที่ยังทำงาน
ประจำอยู่นั้นเป็นช่วงที่ต้องเก็บเกี่ยวข้อมูลจาก
สถานที่ต่างๆ รอบด้าน จนถึงจุดอยากปล่อย
ความรู้ที่สั่งสมมา โดยแรกเริ่มประเดิมด้วยการ
ปลูกมะนาวลงดิน ซึ่งช่วงนั้นประสบความสำเร็จ
ไปได้ 70% แต่ด้วยช่วงเวลานั้นกระแสในเรื่อง
มะกรูดกำลังมาแรงพอสมควร บวกกับราคาก็
น่าสนใจไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน จึงทำให้ผมหันเห
มาทางมะกรูด 100% เต็ม จนถึงปัจจุบัน”

กิ่งใบ รวมทั้งระยะปลูกและจำนวนต้นที่ปลูกจะ
ต้องมีความเหมาะสม ซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

การเตรียมดิน ก่อนการปลูกพืชใน
แต่ละชนิดควรนำดินไปตรวจก่อนทุกครั้งเพื่อ
จะได้ทราบว่าพื้นที่ปลูกมะกรูดนั้นขาดธาตุอาหาร
อะไรบ้าง ซึ่งพื้นที่ของแถบบุรีรัมย์นี้ลักษณะดิน
จะเป็นกรดจัด ฉะนั้นจำเป็นต้องปรับปรุงดินโดย
การใส่ปูนขาวผสมกับปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก

วิธีการปลูก เมื่อปรับปรุงดินดีแล้วให้
ทำการยกร่องขึ้นลูกฟูก ขนาด 1x1 เมตร สูง
30-50 เซนติเมตร ระยะปลูก 1x1 เมตร แบบ
สลับฟันปลา การยกร่องขึ้นลูกฟูกนั้นจะส่งผลดี
ในเรื่องป้องกันรากเน่าโคนเน่า ให้น้ำกิ่งพันธุ์ลง
ปลูกได้ โดยชุดหลุมไม่ต้องลึกให้พอดีตุ่มตอน
รองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกประมาณ 1 กำมือ/หลุม
จากนั้นนำกิ่งพันธุ์ลงปลูก ปักไม้ค้ำกิ่งกันลมโยก
ถ้าโยกแล้วจะมีปัญหาเรื่องระบบราก ปิดโคนต้น
ด้วยฟางข้าวแล้วรดน้ำตาม

การให้น้ำ รดน้ำทุกวันๆละ 1 ชั่วโมง
ด้วยระบบให้น้ำแบบน้ำหยด

การให้ปุ๋ย หลังจากปลูกไปประมาณ 10
วันจะเริ่มแตกยอดออกมาให้บำรุงด้วยปุ๋ยสูตร

25-7-7 อัตรา 1 ซ่อนใต้ไสทุก 15 วัน สลับกับปุ๋ยสูตรเสมอ จากนั้นเมื่อมะกรูดมีอายุครบ 2 เดือน ให้ปรับสูตรปุ๋ยมาเป็น 21-7-14 อัตรา 2 ซ่อนใต้ไสทุก 15 วัน ให้แบบนี้อีก 2 เดือน จึงเริ่มกลับไปใช้เป็นสูตร 25-7-7 ปริมาณการใช้เท่าเดิม ใส่สูตรนี้ไปจนถึงเก็บเกี่ยว

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช แมลงศัตรูตัวร้ายคือหนอนชอนใบที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคแคงเกอร์รวมถึงแมลงศัตรูอื่นๆ ที่ตามมา ส่วนของคุณปวิวัติ จะใช้ระบบ 1-4-7 ตาม รศ.ดร. รวี เสริมภักดี ในการตัดวงจรเพื่อป้องกันไว้ก่อน คือเมื่อมะกรูดเริ่มมีการผลิใบอ่อน ออกมาได้ประมาณ 2 มม. ให้นับเป็นวันที่ 1 พร้อมฉีดยาป้องกันเป็นครั้งที่ 1 จากนั้นจะเว้นวันที่ 2 วันที่ 3 ในวันที่ 4 ฉีดพ่นอีกเป็นครั้งที่ 2 แล้วเว้นวันที่ 5 วันที่ 6 ฉีดอีกครั้งในวันที่ 7 นับเป็นครั้งที่ 3 ทำเช่นนี้ก็จะสามารถตัดวงจรของแมลงได้พอดีพอดี แนะนำว่าควรสลับสับเปลี่ยนการใช้สารปราบศัตรูพืช นอกจากนี้ยังต้องคอยตัดแต่งกิ่งเพื่อการควบคุมทรงพุ่มด้วย

ต้นทุนในการผลิตมะกรูด

เมื่อมาถึงในเรื่องต้นทุนการปลูกมะกรูด คุณปวิวัติเล่าว่า “การปลูกมะกรูดในระบบขีดคือใช้ระยะปลูก 1x1 เมตร พื้นที่ 2 ไร่ ปลูกได้ 5,000 ต้น หากคำนวณถึงต้นทุนสามารถคำนวณคร่าวๆ ได้ คือค่าระบบน้ำ 50,000 บาท ค่าแรงงาน 8,000 บาท ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก 6,000 บาท กิ่งพันธุ์ 150,000 บาท (ราคาต้นละ 30 บาท) ปุ๋ยเคมี 900 บาท รวมเป็นเงินลงทุนในปีแรกประมาณ 214,900 บาท ต่อ 2 ไร่ ต้นมะกรูดจะเริ่มตัดใบขายได้ในเชิงพาณิชย์เมื่อต้นมีอายุเข้าปีที่ 3 และจะตัดขายได้ปีละ 4 รุ่น ซึ่งต้นมะกรูดที่มีการดูแลรักษาที่ดีพอประมาณจะมีอายุได้ยืนยาวกว่า 10 ปี”

เก็บปุ๋ยหลังเก็บเกี่ยวเพิ่มผลผลิตในรุ่นต่อไป

คุณปวิวัติ บอกว่า เทคนิคสำคัญในการจัดการในแปลงปลูกมะกรูดคือใช้ฟางข้าวคลุมแปลง เพื่อป้องกันวัชพืชและช่วยรักษาความชื้นด้วย ส่วนระบบการให้น้ำจำเป็นต้องใช้เป็นแบบน้ำหยดที่มีการให้น้ำไปกับน้ำพร้อมกันด้วย เมื่อเริ่มตัดใบมะกรูดออกจำหน่ายบ้างแล้ว ควรจะ

ต้องให้ปุ๋ยชดเชยกลับคืนให้กับต้นดั้งเดิม ระดับของปริมาณธาตุอาหาร N-P-K ควรมีสัดส่วนประมาณ 5:1:3 หรือ 5:1:4 หรือใกล้เคียงกัน ส่วนธาตุอื่นๆ ก็จำเป็นต้องเสริมให้ไปเป็นระยะ

ยั่งยืนยังแพง

เมื่อมาถึงฤดูเก็บเกี่ยวคุณปณิธิ เล่าเสริมว่า “เมื่อมะกรูดมีอายุครบ 45 วัน ใบของมะกรูดก็เริ่มแก่ตัดได้แล้ว โดยให้สังเกตจากสีของใบเป็นหลักคือ สีเขียวเข้ม ใบหนา วิธีการตัดก็แล้วแต่พ่อค้าแม่ค้าต้องการแต่ที่สวนจะเน้นตัดเป็นกิ่งเป็นหลัก หากเป็นกิ่งสั้นราคายังแพง

สาเหตุเพราะว่าผู้ที่รับซื้อไปนั้นไม่ต้องไปนั่งตัดทอนให้สั้นลงอีกฉะนั้นทางผู้รับซื้อก็ต้องจ่ายเพิ่มในเรื่องของค่าแรงงาน โดยทางสวนผมจะตัดสั้นความยาวแค่ 1 คืบ ราคา 30 บาท ถ้าเด็ดใบขายอยู่ที่กิโลกรัมละ 50 บาท

“ถ้าจะจริงๆ ไม่ว่าจะอาชีพอะไรต้องมีความพยายามบ่มเพาะความรู้ให้ถ่องแท้เสียก่อน พอมีความรู้ปัญญาก็จะเกิดเองต้องรู้จักวางแผนการตลาด ทำแล้วต้องรู้ว่าจะไปขายใคร อย่าบุ่มบ่าม ค่อยๆ เติบโตดีกว่าครับ” คุณปณิธิกล่าวทิ้งท้าย

ผู้อ่านหรือเกษตรกรท่านใดสนใจสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ คุณปณิธิ กองทวิ บ้านเลขที่ 35 ม.17 บ้านโคกสะอาด ต.สองชั้น อ.กระสัง จ.บุรีรัมย์ 31160 โทร. 094-551-1482

เดินตามทาง

รศ.ดร.รวิ โชค 2 เต็ง

ตัดแต่งกิ่งควบคุมทรงพุ่ม

แถมนำไปชำ ต่อยอดเพิ่มรายได้

“คุณเอกอุ กลิ่นกลัด ข้าราชการระดับสูง ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ใฝ่เดียวดายสวนมะนาวพระยาภิเษก ตามรอย รศ.ดร.รวิ เสฐฐภักดิ์ เพยตัด กิ่งแต่งทรงพุ่มช่วยมะนาวปลอดโรค แถมนำกิ่งที่ตัดไปปักชำเพิ่มรายได้เป็นกอบเป็นกำ” ปูแนวทางรายได้...หลังเกษียณ

เปิดสวนมะนาวพระยาภิเษก

วันนี้ผู้เขียนได้มีโอกาสพูดคุยกับคุณเอกอุ กลิ่นกลัด ที่รับราชการมายาวนานนับ 20 ปี แล้ว และอีกในไม่ช้าก็จะหันมาสวมหมวกเป็นเกษตรกรสวนมะนาวแบบเต็มขั้น ซึ่งปัจจุบัน คุณเอกอุวางรากฐานไว้บ้างแล้วโดยบอกว่าจะปลูกมะนาวในวงบ่อเป็นอาชีพหลังปลดเกษียณ

พร้อมขยายพื้นที่ปลูกอีก 4 ไร่ คุณเอกอุได้ให้ความถึงสวนมะนาวพระยาภิเษกให้ฟังว่า “นับตั้งแต่ผมรับราชการมาเป็นระยะเวลานานพอสมควร ซึ่งช่วงหลังผมพอมีเวลาเหลือจึงเริ่มมีแนวคิดว่ายากหางานทางด้านการเกษตรทำ และพืชที่น่าสนใจมากๆ คือมะนาว เพราะช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน ราคามะนาวแพงมาก

คุณเอกอุ กลิ่นกลัด